

احتراماً، در اجرای قرار صادره از سوی آن مقام محترم قضایی در خصوص پرونده کلاسه
..... گزارش کارشناسی به شرح ذیل بحضورتان اعلام می گردد :

(۱) مشخصات اصحاب دعوی

(۲) قرار کارشناسی

(۳) خلاصه اظهارات و لوایح طرفین پرونده

(۴) محدودیت های رسیدگی

(۵) حدود رسیدگی

(۶) مستندات مورد رسیدگی

(۷) اقدامات و رسیدگیهای انجام شده توسط هیات کارشناسان

(۸) نتیجه و اظهار نظر نهایی

(۱) مشخصات اصحاب دعوی:

خواهان : ۱

(۲) قرار کارشناسی:

"... تا کارشناس منتخب دادگاه پس از مطالعه دقیق پرونده و اطلاع از موضوع قرار صادره و خواسته خواهان و انجام بررسیهای دقیق و اسناد مالی و دفاتر طرفین:
اولاً؛ مبلغ و میزان وام و تسهیلات دریافتی خواهان از ابتدای فعالیت شرکت با بانک خواننده را تاکنون محاسبه نمایند. و نیز به تفکیک هر قرارداد بررسی و اظهار نظر نمایند که چه مبلغی و بابت چه قراردادی به خواهان پرداخت نشده است.
ثانیاً؛ بررسی شود آیا محاسبه سود و خسارت متعلقه با رعایت ضوابط و مصوبات بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار خصوصاً ستادسیاستی نظارتی زمان پرداخت تسهیلات و نیز با رعایت کامل مفاد قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات و بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخشهای مختلف اقتصادی بوده است یا خیر؟
ثالثاً؛ میزان دقیق دیون و تعهدات خواهان در سررسید و بابت قراردادهای تسهیلات که برابر مقررات و بطور واقعی پرداخت گردیده با در نظر گرفتن مبالغ پرداختی احتمالی خواهان و نرخ و فرمول محاسبه بانک مرکزی و براساس مقررات مربوطه و دستورالعمل های بانک مرکزی چقدر می باشد و در نهایت میزان دقیق و واقعی دیون و تعهدات خواهان را در برابر خواننده را اعلام نمایید..."

۳) خلاصه اظهارات و لوایح طرفین پرونده:

• ۱-۴) خلاصه لوایح و اظهارات خواهان

" با توجه به اینکه مطابق ذیل ماده ۴۵ قانون ثبت بستانکاران و تسهیلات دهندگان صرفاً مستحق وصول مبالغ قانونی و قابل مطالبه می باشند و با توجه به مدارک و مستندات پیوست دادخواست و این لایحه خوانده محترم (بانک X) طلب مطالبه شده خود را اعلام نموده که بیش از ۳۵ میلیارد تومان مازاد بر میزان قانوناً قابل مطالبه (حسب دستورالعمل های بانک مرکزی و مقررات بانکی) است"

• ۲-۴) خلاصه لوایح و اظهارات خوانده طی شماره:

"... به استحضار می رساند، به پیوست مدارک مورد نیاز به حضورتان ارسال می گردد. خواهشمنداست، ضمن دریافت ضmann و تایید رسید آن با توجه به اهمیت بسیار زیاد و میزان تسهیلاتی پرونده مذکور، مراتب را بررسی"

۴) حدود رسیدگی:

رسیدگیهای انجام شده براساس اسناد و مدارک موجود و ارائه شده توسط طرفین پرونده و استعلامات اخذ شده و محدود به قرار کارشناسی صورت پذیرفته است. چنانچه پس از ارائه این گزارش شواهد قابل استناد دیگری توسط طرفین ارائه گردد قابل بررسی مجدد و اظهارنظر تکمیلی میباشد. همچنین مسئولیت ناشی از هرگونه جعل یا مخدوش بودن یا عدم مطابقت مدارک ابرازی با نسخ اصلی مدارک و مستندات ارائه شده توسط طرفین، متوجه هیئت کارشناسی نبوده و کارشناسان مبری از این مسئولیت میباشد. ضمناً هرگونه اظهارنظر در خصوص موارد حقوقی و قضایی از اختیارات و در شان، آن مقام محترم قضایی می باشد.

معهداً چنانچه بعد از تقدیم این گزارش مستنداتی از سوی هریک از طرفین پرونده ارایه و بنا به تشخیص آن دادگاه محترم موثر در کشف حقیقت واقع گردد، حسب دستور آن مقام محترم قضایی قابل بررسی و رسیدگی خواهد بود.

۵) مستندات مورد رسیدگی:

رسیدگی های بعمل آمده توسط کارشناس عمدتاً شامل مطالعه محتویات پرونده، مذاکرات و مکاتبات با طرفین دعوی و نیز بررسی کلیه مستندات ارائه شده می باشد:

۱-۶) لایحه خواهان و خوانده

۶-۲) قرارداد شماره

۶-۳) کپی برگ اجرائیه

۶-۴) گزارش مانده بدهی شرکت اعلامی توسط بانک به

۶-۵) قرارداد و گزارش خلاصه پرونده

۶) اقدامات و رسیدگیهای انجام شده توسط هیات کارشناسان:

۱-۶) اقدامات انجام شده

۱-۱) پس از ابلاغ قرار صادره به دفتر شعبه مراجعه و اقدام به مطالعه و یادداشت برداری از پرونده متشکله نمودیم

۱-۲) کارشناس طی نامه (واحد حقوقی بانک X) از خواننده پرونده درخواست مدارک و مستندات گردید.

۱-۳) پیرو مکاتبات و پیگیری های شفاهی صورت گرفته ، اسناد و مدارک طی نامه شماره از طرف خواننده برای کارشناس ارسال گردید.

۲-۶) رسیدگی های بعمل آمده :

۶-۲-۱) موضوع طرح دعوی:

طبق برگ دادخواست تقدیمی توسط خواهان

۶-۲-۲) قرارداد تسهیلات:

الف (تسهیلات شماره

ب (تسهیلات شماره.

*** دوفقره تسهیلات فوق از تبدیل وضعیت ۵ فقره تسهیلات زیر صورت گرفته است :

جدول (۱) - ۵ فقره تسهیلات قبلی که تبدیل وضعیت شده است.

ردیف	شماره تسهیلات	اصل وام	سود و جریمه	پرداخت شده	مانده تسهیلات	توضیحات
۱						
۲						
۳						
۴						

۶-۲-۳) مانده تسهیلات تا تاریخ گزارش طبق اظهار بانک :

مانده تسهیلات شماره

۶-۲-۴) مصوبات و بخشنامه های قانونی در خصوص موضوع طرح دعوی :

الف) عقود مبادله ای و مشارکت مدنی :

۱- عقود مبادله ای عقودی با بازدهی ثابت هستند که نرخ سود تسهیلات در قالب آنها می تواند نرخ ثابتی باشد و عقود فروش اقساطی، جعاله، اجاره به شرط تملیک و قرض الحسنه جزء این عقود محسوب میشوند. عقود مبادله ای عقودی با بازدهی ثابت هستند که نرخ سود تسهیلات در قالب آنها می تواند نرخ ثابتی باشد و عقود فروش اقساطی، جعاله، اجاره به شرط تملیک و قرض الحسنه جزء این عقود محسوب میشوند. عقود مشارکتی نیز شامل عقود مشارکت مدنی، مشارکت حقوقی، مضاربه، معامله سلف و سرمایه گذاری مستقیم می شود. مصرف منابع، به کارگیری آنها در فعالیتهای مختلف اقتصادی جامعه، اعم از تجاری و تولیدی است. در سیستم بانکداری متعارف، عمده موارد مصرف منابع بانکها اعطای اعتبارات، وام های تولیدی و صنفی به اشخاص حقیقی و حقوقی، تنزیل اسناد تجاری و مشارکت در سرمایه مؤسسات تولیدی و خدماتی می باشد. اما در نظام بانکداری بدون ربا، توزیع منابع بانک ها از طریق عقود اسلامی صورت میگیرد. این عقود، متضمن روشهای اجرایی است که بانک ها میتوانند تسهیلات مورد نیاز مشتریان را در چارچوب قراردادهای و معاملات اسلامی تنظیم کنند و در اختیار آنان قرار دهند. برای تحقق این امر، قانون عملیات بانکی بدون ربا و آیین نامه ها و دستور العمل های اجرایی عقود قیدشده، تهیه و به تصویب مراجع قانونی رسیده است. بر این اساس روش های تخصیص منابع در یک تقسیم بندی کلی به سه گروه قرض الحسنه، قراردادهای مبادله ای و قراردادهای مشارکتی تقسیم می شوند.

عقود مشارکتی؛ در این نوع عقود، بانک، کل یا بخشی از سرمایه مورد نیاز یک فعالیت اقتصادی (تولیدی، تجاری یا خدماتی) را تأمین می‌کند و در نهایت، در انتهای فعالیت، مطابق قرارداد فی مابین با صاحبکار اقتصادی، سود حاصل از این فعالیت را تقسیم می‌نماید. از جمله روش‌هایی که بر اساس موازین شرع، بانک می‌تواند با اشخاص (حقیقی و حقوقی) وارد معامله شود و نیازهای مالی این‌گونه اشخاص را برطرف کند، مشارکت مدنی است.

مشارکت مدنی یکی از عقود موثر به منظور ایجاد تسهیلات برای توسعه فعالیت‌های تولیدی، بازرگانی و خدماتی است. مشارکت مدنی عبارت است از درآمیختن سهم‌الشرکه نقدی یا غیرنقدی متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی متعدد، به نحو مشاع، به منظور انتفاع و طبق قرارداد. برای انجام معامله مشارکت مدنی، موضوع معامله، سرمایه لازم برای مشارکت، وثایق و بهای کالا و هزینه‌های تقریبی و قیمت تمام‌شده، قیمت فروش و نحوه آن، نسبت سهم سود بانک و متقاضی باید مشخص شود.

۲- بر طبق ماده ۵۷۱ قانون مدنی، شرکت عبارت است «از اجتماع حقوق مالکین متعدد در شیئی واحد به نحو اشاعه».

بنا بر ماده ۱۸ آیین‌نامه تسهیلات اعطایی بانکی، نیز مشارکت مدنی عبارت است از «درآمیختن سهم‌الشرکه نقدی و یا غیرنقدی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی متعدد به نحو مشاع به منظور انتفاع، طبق قرارداد». مشارکت مدنی توسط بانک‌ها، صرفاً «به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای فعالیت‌های تولیدی، بازرگانی و خدماتی صورت خواهد گرفت».

۳- ماهیت مشارکت مدنی: مطابق با ماده ۲۲۰ قانون تجارت، «هر شرکت ایرانی که فعلاً وجود داشته یا در آتیه تشکیل شود و با اشتغال به امور تجاری خود را به صورت یکی از شرکت‌های مذکور در این قانون در نیآورده و مطابق مقررات مربوط به آن شرکت عمل ننماید شرکت تضامنی محسوب شده و احکام راجع به شرکت‌های تضامنی در مورد آن اجرا می‌گردد.» از قسمت یکم ماده ۵۷۵ قانون مدنی که مقرر می‌دارد: «هریک از شرکا به نسبت سهم خود در نفع و ضرر سهیم می‌باشد»، به هر حال، چون رابطه طرفین مشارکت مدنی کاملاً مشخص و محدود است و چون اساسنامه یا شرکت‌نامه‌ای میان بانک و گیرنده یا گیرندگان تسهیلات منعقد نمی‌شود، این نوع از مشارکت را باید صرفاً یک قرارداد و فاقد شخصیت حقوقی محسوب کرد. بنابراین مشارکت مدنی فاقد دارایی مستقل (همانند یک شرکت) است و طرح دعوا باید حسب مورد علیه بانک یا گیرنده تسهیلات یا هر دو (و نه مشارکت مدنی) به عمل آید. از نظر قانون مالیات‌های مستقیم نیز، مشارکت مدنی، در حدی که اظهارنامه به نام «شرکت» تنظیم شود، شخصیت حقوقی ندارد.

۴- تفاوت مشارکت مدنی در نظام بانکی با معادل آن در قانون مدنی در صورتی این دسته از قراردادها با مقررات قانون مدنی هماهنگ خواهند بود که اولاً، هیچ‌گونه

توافق قبلی بر مبلغ یا درصد معینی به عنوان سود وجود نداشته باشد زیرا تا زمانی که شرکت یا فعالیت تولیدی به مرحله سوددهی نرسیده باشد، در واقع سودی وجود ندارد که بین طرفین تقسیم شود یا توافق بر تقسیم آن صورت گیرد.

در ثانی، صاحب سرمایه یا تسهیلات نمی‌تواند از دریافت‌کننده تسهیلات «تضمین» بخواهد زیرا دو طرف در یک فعالیت یا مؤسسه شریک می‌شوند و درخواست تضمین از شریک با هیچ یک از قواعد حاکم بر شرکت مدنی یا تجاری انطباق ندارد.

در تایید موارد فوق، تبصره یک قانون «منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های مختلف اقتصادی» مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱، مقرر می‌دارد: «در باره عقود با بازدهی متغیر، بانک‌ها مکلفند بدون تعیین نرخ سود مورد انتظار، بر اساس مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا، در حاصل فعالیت اقتصادی مورد قرارداد شریک شوند، در عقود امور مشارکت برای تولید، مذکور در تبصره بند (ب) ماده (۳) قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲، بانک نمی‌تواند از شریک وثیقه خارج از طرح بخواهد.»

در این قراردادها معمولاً، بانک سود دلخواه خود را که از حداکثر مقرر توسط بانک مرکزی بیشتر است، در قالب «سود مورد انتظار» در قرارداد قید می‌کند و در رویه بانکی، عملاً تفاوتی میان «وثیقه مطلق» و «وثیقه مربوط به طرح» وجود ندارد.

موضوع سوم هم آن است که حتی اگر شرط نشده باشد، در صورت بروز خسارت، صاحب سرمایه یا تسهیلات به عنوان شریک مسئولیت دارد و ممکن است سرمایه خود را از دست بدهد و این امر یکی از مقتضیات عقود مشارکتی محسوب می‌شود.

برای تامین منافع بانک در قراردادهای مشارکتی، از یک طرف بانک باید کارشناسان خبره‌ای در حوزه‌ها و فعالیت‌های مختلف داشته باشد و از طرف دیگر، بانک حق دارد پس از انعقاد قرارداد و در طول انجام فعالیت تولیدی یا حیات شرکت، به طور مستمر آن را مورد نظارت و بازرسی قرار دهد. برای سهولت بازرسی، بانک‌ها معمولاً در قراردادهای مشارکتی خود، طرف معامله (گیرنده تسهیلات) را ملزم می‌کنند که با تقاضای بانک، دفاتر و حساب‌ها و هرگونه مدارک، ارقام و اطلاعات دیگر مورد نیاز درباره عملیات مورد توافق را در اختیار بانک قرار دهند و تسهیلات لازم را برای اعمال نظارت بانک فراهم آورند.

درباره خاتمه قراردادهای مشارکت مدنی نیز؛ قراردادهای مشارکت با انجام موضوع آنها یا با توافق طرفین خاتمه می‌یابد. در این حال، امکان تبدیل آنها به قراردادهای دیگر نیز با توافق طرفین وجود خواهد داشت. اغلب بانک‌ها در صورت تبدیل یا تمدید قرارداد، توافق می‌کنند که تعهدات و تضمین‌ها سابق، در حدود توافق به قرارداد جدید انتقال یابد.

ب) : قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با بازدهی در بخشهای مختلف اقتصادی با تاکید بر قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی و در اجرای اصل ۱۲۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران :

"... تبصره ۱- درباره عقود با بازدهی متغیر، بانکها مکلفند بدون تعیین نرخ سود مورد انتظار مفاد قانون عملیات بانکی بدون ربا، در حاصل فعالیت اقتصادی مورد قرارداد شریک شوند...."

ج) دستورالعمل اجرایی مشارکت مدنی موضوع دستورالعمل شورای پول و اعتبار مصوب ۶۳/۱/۱۹:
"**... ماده ۱ -** مشارکت مدنی عبارت است از درآمیختن سهم شرکت نقدی و یا غیر نقدی متعلق به اشخاص حقیقی و یا حقوقی متعدد، به نحو مشاع، به منظور انتفاع طبق قرارداد.
ماده ۲ - مشارکت مدنی توسط بانکها به منظور ایجاد تسهیلات لازم برای فعالیتهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی صورت خواهد گرفت. تبصره - موضوع مشارکت باید مشخص باشد.

ماده ۳ - شرکت مدنی در صورتی تشکیل و تحقق خواهد یافت که شرکا طبق قرارداد سهم شرکت نقدی خود را به حساب مخصوص که در بانک برای شرکت افتتاح می گردد واریز نمایند و در صورتی که تمام یا قسمتی از سهم شرکت غیر نقدی باشد طبق مقررات مشارکت مدنی، این سهم شرکت به مدیر یا مدیران شرکت تحویل گردد.

تبصره - پرداخت سهم شرکت شرکا در مشارکت مدنی می تواند طبق قرارداد همزمان توسط شرکا نسبت به سهم شرکت خود به دفعات صورت گیرد.

ماده ۴ - مشارکت مدنی پس از اتمام موضوع شرکت تصفیه و مرتفع می شود.
ماده ۵ - بانکها موظفند قبل از مبادرت به انعقاد قرارداد مشارکت مدنی عملیات موضوع مشارکت را بررسی و اطمینان حاصل نمایند که اصل مال شرکت و سود مورد انتظار ناشی از مشارکت مدنی در طول مدت قرارداد برگشت و مشارکت قابل تصفیه باشد.

ماده ۶ - بانکها مکلفند در قرارداد مشارکت مدنی تصریح نمایند که مدیر یا مدیران شرکتهای مدنی که طبق این مقررات تشکیل می شوند، بیش از مال شرکت واریز شده به حساب و یا تحویل شده به مدیر یا مدیران شرکت مجاز به انجام معامله و قبول تعهدات مالی نمی باشند.

ماده ۷ - بانکها مکلفند در قرارداد مشارکت مدنی نحوه تصفیه مشارکت را قید نمایند.
ماده ۸ - حداقل سود (بازده) مورد انتظار در مورد معامله و یا معاملات موضوع شرکتهای مدنی که طبق این مقررات تشکیل می شود، توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد.

ماده ۹ - حداقل و یا حداکثر نسبت سود بانکها در عملیات مشارکت مدنی توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰ - بانکها در صورتی مجاز به مشارکت مدنی می باشند که موضوع این قبیل شرکتهای حداقل ظرف یک سال خاتمه پذیرفته و ظرف همین مدت قابل تصفیه باشد.

تبصره ۱ - در مواردی که مشارکت مدنی برای امور تولیدی صنعتی، مدنی، کشاورزی، احداث مسکن و ساختمان و همچنین برای امور طرحهای جدید خدماتی صورت می پذیرد حداکثر مدت سه سال تعیین می گردد. در موارد استثنایی بانک مرکزی می تواند مدت مذکور را افزایش دهد.

تبصره ۲ - فروش اقساطی سهم شرکتها در شرکتهای مدنی موضوع تبصره یک از زمان خاتمه قرارداد مجاز می باشد.

ماده ۱۱ - اداره امور شرکت مدنی طبق قرارداد، بر عهده بانک (بانکها) و یا شرکای دیگر خواهد بود.
ماده ۱۲ - حداکثر مشارکت بانک، در هر شرکت مدنی ۱۰٪ کل سرمایه هر شرکت مدنی تعیین می گردد.

ماده ۱۳ - بانکها موظفند بر حسن اجرای قراردادهای منعقد شده موضوع مشارکت مدنی تا خاتمه موضوع شرکت و تصفیه حساب نظارت لازم و کافی بعمل آورند.

تبصره - عملیات بانکی ناشی از معاملات موضوع مشارکت مدنی در بانک طرف قرارداد متمرکز خواهد شد. در صورتی که طرف قرارداد بیش از یک بانک باشد، عملیات بانکی موصوف نزد یکی از بانکهای شریک به انتخاب بانکهای ذیربط متمرکز می گردد.

ماده ۱۴ - بانکها می توانند جهت حصول اطمینان از حسن اجرای قرارداد مشارکت مدنی خود از طرف مقابل در قرارداد تامین کافی اخذ نمایند.

ماده ۱۵ - بانکها ترتیبی اتخاذ خواهند نمود تا عنداللزوم به تشخیص بانک اموال مشارکت مدنی در طول مدت مشارکت بیمه شود. این دستورالعمل مشتمل بر ۱۵ ماده و پنج تبصره در پانصد و بیست و پنجمین شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۶۳/۱/۱۹ به تصویب رسید".

د) مفاد دستورالعمل شماره ۹۲/۲۰۶۵۴۶ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۱ موضوع یکنواخت سازی فرم عقود تسهیلات بانکی :

همچنین توجه مقام محترم قضایی را به شرایط مفاد دستورالعمل شماره ۹۲/۲۰۶۵۴۶ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۱ موضوع یکنواخت سازی فرم عقود تسهیلات بانکی، که در اجرای تبصره ذیل ماده ۲۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی، توسط شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده است جلب مینمایم؛

"... ماده ۱۱ - شریک با امضاء این قرارداد متعهد گردید؛ مدیریت منابع و مصارف موضوع مشارکت را به نحوی به انجام رساند که در پایان دوره مشارکت، سهم الشرکه متعلقه بانک بعلاوه سود ابرازی موضوع مشارکت، اعلامی از سوی شریک، مندرج در برگ درخواست تسهیلات به حساب بانک منظور گردد...."

۵) براساس ماده ۵ "بسته پولی سال ۱۳۸۹ که در تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال ۱۳۸۹ که برطبق پیشنهاد شورای پول و اعتبار به بانک مرکزی ابلاغ گردید.

"... نرخ سود علی الحساب عقود مبادله ای تا سررسید کمتر از ۲ سال، معادل ۱۲ درصد و برای بیش از ۲ سال معادل ۱۴ درصد تعیین میشود. نرخ سود علی الحساب عقود مشارکتی در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا و به نسبت مشخص شده در قرارداد تعیین می گردد...."

** با توجه به توضیحات بند الف بالا شواهدی دال بر رعایت شرایط قراردادهای فوق در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا مشاهده نشده است. لذا محاسبات در چارچوب عقود مبادله ای بررسی و قابل محاسبه می باشد.

و) مصوبه شماره ۸۸/۱۷۵۲۰۸ مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۸ :

آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی / ارزی) که به شماره ۴۱۴۹۸/۱۵۳۹۶۵ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳ به تصویب هیئت محترم وزیران وزیران رسیده است :

"... ماده ۱۲ - مؤسسات اعتباری موظف اند از تاریخ ابلاغ این آیین نامه قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی را به گونه ای تنظیم نمایند که وجه التزام تاخیر تادیه برای تمامی تسهیلات ریالی و ارزی از تاریخ سررسید و نسبت به مانده بدهی علاوه بر نرخ سود بخش اقتصادی مورد نظر به صورت شروط ضمن عقد به شرح زیر دریافت شود:

الف- تا قبل از آنکه در سرفصل مطالبات سررسید گذشته قرار بگیرند (کمتر از دو ماه) معادل شش درصد (۶٪).

ب- پس از انتقال به مطالبات سررسید گذشته و تا قبل از ورود به سرفصل معوق (بیش از دو ماه و کمتر از شش ماه) معادل هشت درصد (۸٪).

پ- پس از انتقال به سرفصل مطالبات معوق و تا سه ماه پس از آن (بیش از شش ماه و کمتر از نه ماه) معادل ده درصد (۱۰٪).

ت- در صورتی که مطالبات بیش از سه ماه در سرفصل مطالبات معوق باقی مانده و هنوز به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال نیافته باشد (بیش از نه ماه و کمتر از هجده ماه) معادل دوازده ماه (۱۲)

ث- در صورتی که مطالبات به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال یابد معادل چهارده درصد (۱۴)...."

ز) مصوبه شماره ۹۴/۱۸۴۸۴۷ مورخ ۱۳۹۴/۰۷/۰۷ :

"... حذف نرخ های وجه التزام تاخیر تادیه دین به صورت پلکانی براساس طبقه مطالبات (شامل سررسید گذشته، معوق و مشکوک الوصول) در دامنه شش الی چهارده درصد بع علاوه نرخ سود تسهیلات (موضوع ماده ۱۲ آیین نامه فعلی) و تعیین نرخ وجه التزام واحد برای تمامی طبقات مطالبات به میزان نرخ سود و نرخ بازده مورد انتظار تسهیلات به ترتیب در تسهیلات اعطایی بر مبنای عقود مشارکتی و عقود غیرمشارکتی به علاوه شش درصد...."

۶-۲-۵) نظرات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه :

الف) نامه شماره ۷/۹۳/۸۰۴ مورخ ۹۳/۴/۸ موضوع شماره پرونده ۱۰۵۲-۹۲/۱۵۵ :

"... بازگشت به استعلام شماره ۹۰۳۰/۴۱۸/۴۴۰۰ مورخ ۹۲/۷/۷ ، نظریه مشورتی کمیسیون قوانین عمومی و بین الملل این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد :

الف) به موجب ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۶۲ و مواد ۱۰ و ۱۱ قانون پولی و بانکی مصوب ۵۱ تأیید سود سالانه به عهده بانک مرکزی است و کلیه بانک های دولتی و خصوصی و موسسات مالی و اعتباری غیر بانکی ملزم به رعایت سیاستهای پولی بانک مرکزی می باشند. نظر به اینکه مقررات پولی و بانکی از قواعد آمره محسوب می شوند، لذا مراجع مذکور در زمان اعطای وام به مشتری نمی توانند مبادرت به انعقاد قرارداد مبنی بر اخذ سود و جریمه مازاد بر مقررات پولی و بانکی نمایند.

ب) به موجب ماده ۱ قانون نحوه وصول مطالبات بانکها مصوب ۶۸/۱۰/۵ مجتمع تشخیص مصلحت نظام کلیه وجوه و تسهیلات مالی که بانکها تا تاریخ اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۶۲ به اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان پرداخت نموده اند اعم از اینکه قراردادی در این خصوص تنظیم شده یا نشده باشد و مقرر بوده است که بدهکار در سر رسید معین تسهیلات مالی و وجوه دریافتی را اعم از اصل و سود و سایر متفرعات مسترد دارد بر اساس مقررات و شرایط زمان اعطای این وجوه و تسهیلات قابل مطالبه و وصول است. کلیه محاکم دادگستری و مراجع قضایی و دوائر اجرای ثبت مکلفند طبق مقررات و شرایط زمان اعطای وجوه و تسهیلات، رسیدگی و نسبت به صدور حکم و وصول مطالبات بانکها اقدام نمایند. ..."

ب) نامه شماره ۷/۹۳/۱۰۹ موضوع شماره پرونده ۳-۹۲/۶۲:

"... عطف به استعلام شماره ۱۵/۲۸۷/۳۲۰۰۱ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۲۱، نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام میگردد:

اولا: با توجه به الزامی بودن رعایت مصوبات پولی و بانکی بانک مرکزی برای کلیه بانک ها از جمله در تعیین سود و جریمه در قراردادهای و با توجه به ماده ۱۰ قانون مدنی قراردادهایی که در آن مازاد بر میزان تعیین شده بانک مرکزی سود و جریمه تعیین شده نسبت به مازاد بر میزان تعیین شده در مصوبه بانک مرکزی فاقد اعتبار بوده و غیر قابل مطالبه است. نتیجتاً دعاوی مطالبه آنها نیز محکوم به بطلان است.

ثانیا: با توجه به ماده واحده قانون تسری امتیازات خاص بانک ها به موسسات اعتباری غیر بانکی مصوب سال ۱۳۸۱، ماده ۱۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا و تبصره های آن به موسسات یاد شده تسری دارد و تبصره های آن استثناء نگردیده است..."

ج) نامه شماره ۷/۹۲/۱۴۲۶ موضوع شماره پرونده ۱۰۶۳-۹۲/۱۰۵۵:

"... بازگشت به استعلام شماره ۷۰۶-۱۱۲۳۱۵۶۰۰۷ مورخ ۹۲/۷/۶ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام میگردد:

۱- نظر به اینکه وفق مقررات بند ۲ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ با اصلاحات بعدی بانک مرکزی ایران در حسن اجرای نظام پولی کشور میتواند در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت

کند که یکی از موارد این دخالت و نظارت تعیین نرخ رسمی سود وام‌های بانکیها و موسسات اعتباری میباشد و نظر به اینکه مقررات مربوط به سیاست های پولی و بانکی از قواعد آمره و مربوط به نظم عمومی تلقی میشود لذا توافق و تراضی اشخاص و بانک ها بر خلاف مقررات مذکور فاقد اثر حقوقی میباشد و در فرض پرسش شرط خلاف مقررات و مصوبات یاد شده شرط خلاف مقررات آمره بوده و نافذ نیست ..."

د) نامه شماره ۷/۱۲۸ مورخ ۹۱/۱/۳۰ موضوع شماره پرونده ۳۴-۹۱/۱۵۵ :

"... بازگشت به استعلام شماره ۹۰۱۵/۷۸۴/۷۲۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۲ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام میگردد:

بموجب مواد ۱۱ و ۱۰ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲، موسسات مالی و اعتباری غیر بانکی ملزم به رعایت سیاست های پولی بانک مرکزی می باشند. نظر به اینکه مقررات پولی و بانکی قواعد آمره محسوب میشوند لذا چنانچه موسسات مذکور در زمان اعطای وام به مشتری مبادرت به انعقاد قرار داد مبنی بر اخذ سود و جریمه مازاد بر مقررات پولی و بانکی نماید چون توافقشان برخلاف مقررات آمره است در صورتی مازاد بر اخذ سود و جریمه توسط مشتری قابل مطالبه میباشد که بدو مشار الیه تقاضای ابطال قرار داد اخیر الذکر را از مرجع ذی صلاح حسب مورد (بانک مرکزی یا دادگاه عمومی) درخواست نماید. بدین شرح که چنانچه هریک از مراجع مذکور قراردادی مبنی بر اخذ سود و جریمه مازاد بر مقررات پولی و بانکی را ابطال نماید در این صورت مشتری میتواند مازاد بر سود و جریمه را مطالبه نماید در غیر اینصورت با توجه به اینکه اصل بر صحت قراردادها میباشد چنانچه قرار داد موصوف توسط مرجع ذی صلاح مربوطه ابطال نگردیده باشد مازاد بر سود و جریمه قابل مطالبه نمیشود ..."

۶-۲-۶) محاسبه مانده بدهی با رعایت قوانین و مصوبات بانک مرکزی

ج.۱.۱ :

برطبق قرار کارشناسی تعیین شده توسط مقام محترم قضایی محاسبات تسهیلات فوق بر طبق مصوبات و قوانین بانک مرکزی که در بالا اشاره شده است، به شرح زیر قابل محاسبه می باشد؛

الف) تسهیلات شماره

محاسبه سود براساس ماده ۵ "بسته پولی سال ۱۳۸۹ که در تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال ۱۳۸۹ که برطبق پیشنهاد شورای پول و اعتبار به بانک مرکزی به شرح زیر می باشد:

$$A = \frac{Pr \left(1 + \frac{r}{12}\right)^N}{\left(1 + \frac{r}{12}\right)^N - 1}$$

P مبلغ اصل تسهیلات
 r نرخ سود سالانه به درصد
 N مدت زمان بازپرداخت تسهیلات به ماه
 A مبلغ قسط ماهانه
 R کل سود
 $Pr/12$
 $r/12$
 $(r/12)+1$
 $N(1+(r/12))$

$\%12$
 6
 $2,195,403,359$
 $622,100,000$
 $\%1,00$
 $\%101,00$
 $\%106,15$
 $\%6,15$

قسط ماهانه = $A =$
 کل سود = $R = NA - P$

جدول شماره (۲) - محاسبات مانده تسهیلات تا ۹۶/۸/۳۰ طبق مصوبات بانک مرکزی

ردیف	سررسید اعطا	سررسید / تاریخ قسط / سررسید	مبلغ قسط/بدهی	تاخیر / روز	نرخ سود / جریمه	جریمه از سررسید	سود دوره	مانده بدهی کل	مانده اصل و سود/جریمه

الف تسهیلات شماره ۱۶/۴۸۴۵۲۸۵/۴۰۰/۱۰۰۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۴ :
محاسبه سود براساس ماده ۵ "بسته پولی سال ۱۳۸۹ که در تاریخ پانزدهم فروردین ماه سال ۱۳۸۹ که برطبق پیشنهاد شورای پول و اعتبار به بانک مرکزی به شرح زیر می باشد:

$A = \frac{Pr \left(1 + \frac{r}{12} \right)^N}{\left(1 + \frac{r}{12} \right)^N - 1}$ <p>قسط ماهانه =</p>	مبلغ اصل تسهیلات	P
	%۱۲	نرخ سود سالانه به درصد	r
	۱	مدت زمان بازپرداخت تسهیلات به ماه	N
	مبلغ قسط ماهانه	A
	۲۱،۰۷۹،۲۰۰،۰۰۰	کل سود	R

	Pr/12
	r/12
	(r/12)+1
	N(1+(r/12))

کل سود = $R = NA - P$

جدول شماره (۳) - محاسبات مانده تسهیلات تا طبق مصوبات بانک مرکزی

ردیف	سررسید اعطا	سررسید قسط / تاریخ	مبلغ قسط/بدهی	تاخیر /روز	نرخ سود / جریمه	سود/جریمه از سررسید	سود دوره	مانده بدهی کل	مانده اصل و سود جریمه

جدول مقایسه ای بین محاسبات بانک و کارشناس تا تاریخ ۹۶/۸/۳۰؛

ردیف	شماره تسهیلات	مانده طبق محاسبات بانک-ریال					مانده طبق محاسبات کارشناس-ریال					مغایرت
		اصل	سود	وجه التزام	جمع اصل+سود+وجه التزام	جمع اصل+سود+وجه التزام	سود	وجه التزام	جمع اصل+سود+وجه التزام			
۱												
۲												

همانگونه که از محاسبات جدول فوق مشخص است در صورت رعایت صحیح قوانین و مقررات مصوب بانک مرکزی توسط بانک مانده بدهی ، معادل میلیارد ریال کاهش خواهد یافت و از مبلغ میلیارد ریال به مبلغ میلیارد ریال ، خواهد رسید.

۶-۲-۷) جدول مقایسه ای بین محاسبات بانک و کارشناس تا تاریخ اجرائیه اداره ثبت اسناد و

املاک ۹۳/۵/۱۴؛

خلاصه جدول محاسباتی بین اجرائیه های صادره توسط اداره ثبت اسناد و املاک کشور و محاسبات کارشناس تا تاریخهای مشخص شده ، طبق جدول زیر خواهد بود :

اولاً؛ مبلغ اصل تسهیلات شماره.....میلیون ریال می باشد در صورتیکه مبلغ اصل تسهیلات در اجرائیه صادره معادل میلیون ریال می باشد.

ثانیاً؛ تاریخ محاسبه " وجه التزام" در برگ اجرائیه ها تا تاریخمی باشد.

ثالثاً؛ با توجه به توضیحات فوق و نحوه محاسبات صورت گرفته میزان اصل و بهره و وجه التزام ۲ مورد تسهیلات شماره های به شرح جدول زیر قابل ارائه خواهد بود.
 رابعاً؛ سایر تسهیلاتی که برای آن اجرائیه صادر شده است (بابت گشایش اعتبار LC) نیز در جدول زیر آورده شده است.

ردیف	شماره اجرائیه	کلاس پرونده	تاریخ صدور اجرائیه	شماره تسهیلات	تاریخ مبنای محاسبه خسارت

جدول شماره (۵) - مقایسه محاسبات کارشناس با مبلغ برگ اجرائیه ها سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

ردیف	شماره اجرائیه	تاریخ مبنای محاسبه خسارت	طبق برگ لازم الاجراء سازمان ثبت				طبق محاسبات کارشناس			مغایرت
			اصل وام	سود	خسارت تاخیر تادیه	جمع -ریال	اصل وام	سود	خسارت تاخیر تادیه	
۱										
۲										
۳										
۴										
۵										
۷										

نحوه محاسبات تسهیلات تا تاریخ ۱۳۹۶/۵/۱۴

جدول شماره (۵) - محاسبات تسهیلات تا تاریخ ۱۳۹۳/۵/۱۴

ردیف	سررسید اعطا	تاریخ قسط / سررسید	مبلغ قسط / ادبی	تاریخ تاخیر / روز	نرخ سود / جریمه	سود / جریمه از سررسید	سود دوره	مانده بدهی کل	مانده اصل و سود و جریمه

۷) نتیجه و اظهار نظر نهایی :

در اجرای قرار صادره از سوی آن مقام محترم قضایی و با توجه به محتویات پرونده ، اسناد و مدارک ابرازی و رسیدگی های اشاره شده در بند ۶ فوق ، نظریه نهایی به شرح ذیل به استحضار میرسد؛

اولاً